

**KAEDAH HAFAZAN AL-QUR'ÂN DALAM
KALANGAN PELAJAR KULLIYAH USULUDDIN
DAN SAINS AL- QUR'ÂN, UNIVERSITI ISLAM
ANTARABANGSA SULTAN ABDUL HALIM
MU'ADZAM SHAH (UniSHAMS)**

**SITI NURUL HUSNA BINTI OTHMAN
M1530150 M07**

**SARJANA PENGAJIAN AL-QURAN
KULLIYAH USULUDDIN DAN SAINS AL-QURAN
UNIVERSITI ISLAM ANTARABANGSA
SULTAN ABDUL HALIM MU'ADZAM SHAH (UniSHAMS)**

1440H/2019

ABSTRAK

Pendidikan al-Qur'ân merupakan suatu cabang ilmu kepada umat Islam. Ia meliputi pengajian dan pendidikan bacaan (*qirâ'ât*), kaedah-kaedah hafazan, pengkajian penterjemahan dan tafsir, pengkajian hukum-hukum dan sebagainya. Justeru, ramai umat manusia menghafaz al-Qur'ân sebagai pedoman hidup. Namun, sejauh mana hafazan tersebut terus kekal dalam ingatan menjadi satu persoalan. Tujuan kajian ini dijalankan adalah untuk melihat apakah kaedah yang paling sesuai dan berkesan di dalam pembelajaran dan penghafazan al-Qur'ân. Selain itu, kajian ini juga menganalisis kaedah hafazan al-Qur'ân dan sistem pembelajaran di Universiti Islam Antarabangsa Sultan Abdul Halim Mua'adzam Shah (UniSHAMS), iaitu lokasi utama kajian dijalankan. Sehubungan itu, kajian ini cuba memberikan fokus utama kepada kaedah hafazan al-Qur'ân dan keberkesanannya. Kajian ini juga cuba memaparkan sejarah dan perkembangan pembelajaran kaedah hafazan, hukum-hukumnya serta kepentingan dan kebaikan menghafaz al-Qur'ân berdasarkan sumber-sumber dari ayat-ayat al-Qur'ân dan al-Sunnah. Penyelidikan ini juga cuba meneliti kaedah-kaedah hafazan baru serta kaedah mengekalkan hafazan (*sâbiq*), dan kaedah mengulang bacaan lama (*murâja'ah*). Instrumen yang digunakan di dalam kajian ini adalah melalui borang soal selidik yang telah diedarkan, temubual yang dijalankan untuk mendapatkan maklumat serta kajian perpustakaan. Data-data yang diperolehi seperti latar belakang para pelajar, pendapat para pelajar tahfiz, pendapat para guru tahfiz mengenai masalah, faktor yang mempengaruhi daya hafazan dan pengekalan hafazan serta kaedah yang paling berkesan untuk melaksanakan hafazan, kesemuanya dianalisis secara terperinci. Hasil kajian mendapati bahawa kaedah hafazan yang paling berkesan dalam menghafaz al-Qur'ân di UniSHAMS ialah dengan mengulang-ulang bacaan yang akan dihafaz serta memperdengarkan hafazan tersebut di hadapan guru. Justeru, hasil penelitian ini diharap dapat melahirkan satu modul pengajaran dan pembelajaran kaedah hafazan yang sistematik dan berkesan dan seterusnya melahirkan institusi tahfiz al-Qur'ân yang tersusun dan moden. Akhirnya, akan melahirkan lebih ramai hafiz dan hafizah yang berkualiti dan berwibawa. Secara keseluruhannya, kajian yang dijalankan ini mencapai objektif yang telah ditetapkan oleh penyelidik iaitu untuk mengkaji apakah sistem pembelajaran dan kaedah hafazan al-Qur'ân yang paling berkesan di dalam mendalami ilmu al-Qur'ân.

ABSTRACT

Al-Qur'ân education is a branch of knowledge for muslims. It covers the learning of reading and pronunciation (*qirâ'ât*), methods of memorization, the study of translation and exegesis, the study of Islamic law and others. Hence, many people memorize al-Qur'ân as a guide in life. However, the extent to which such memorization can be appreciated and remain in the memory has become a question. The purpose of this study is to know what is the most appropriate and effective method of learning and memorizing of al-Qur'ân. In addition, this study also analyzes methods of al-Qur'ân memorization and the learning system conducted at Sultan Abdul Halim Mu'adzam Shah International Islamic University (UniSHAMS), the main research location. In this regard, this study attempts to focus on the techniques of memorizing the al-Qur'ân and their effectiveness. Therefore it tries to discover the history and development of the learning of memorization techniques, its regulation, the importance as well as the benefits of memorizing al-Qurân based on the sources of the verses of al-Qur'ân and al-Sunnah. The research also attempts to investigate the new rules of memorization (*hifz jadîd*), as well as the method of maintaining memorization (*sâbiq*), and repetition drills on reading (*takrîr/murâja'ah*). The instruments used in this research were through questionnaires, distributed, interviews and library research. The data obtained, such as the background of the students, the opinions of tahfiz students, the opinions of the teachers on the problems, factors affecting memory and retention, and the most effective method of practicing memorization, are all analyzed in detail. The study found that the most effective method of al-Qur'ân memorization in UniSHAMS is through repeated reading of the desired verses and reciting the verses in front of the teachers. Thus, it is hoped that the results will help to build a module on the teaching and learning of memorization method which is very systematic and effective and thus create an organized and modern Tahfiz institution. This will later encourage the production of a quality and competent generation of hafiz and hafizah. In summary, this research has achieved its objectives, that is to know the most suitable and the most effective method in the learning and memorization of al-Qur'ân.

KANDUNGAN

ABSTRAK	iii
PENGESAHAN	v
PENGAKUAN	vi
PENGHARGAAN	vii
KANDUNGAN	viii
JADUAL TRANSLITERASI	xi
JADUAL VOKAL DAN TONASI	xiii
SENARAI JADUAL	xiv
 BAB 1 PENGENALAN	
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Latar Belakang Kajian	2
1.3 Pernyataan Masalah	3
1.4 Objektif Kajian	3
1.5 Persoalan Kajian	4
1.6 Kajian Terdahulu	4
1.7 Batasan Kajian	6
1.8 Kaedah Kajian	6
1.9 Kaedah Analisis Data	7
1.10 Kepentingan Kajian	7
1.11 Faedah Kajian	9
1.12 Definisi	9
1.13 Rumusan	10

BAB 2 PEMELIHARAAN AL-QUR'ÂN MELALUI KAEDAH HAFAZAN	11
2.1 Pengenalan	11
2.2 Sejarah Permulaan Hafazan Al-Qur'ân	11
2.3 Sejarah Hafazan Al- Qur'ân Pada Zaman Rasulullah SAW	11
2.4 Sejarah Hafazan Al- Qur'ân Pada Zaman Sahabat	15
2.5 Sejarah Hafazan Al- Qur'ân Pada Zaman Tâbi'în	17
2.6 Hukum Menghafaz Al- Qur'ân	20
2.7 Kelebihan Penghafaz Al- Qur'ân	23
2.8 Kepentingan Menghafaz Al- Qur'ân	26
2.9 Kaedah-Kaedah Menghafaz (<i>Hifz Jadîd</i>)	31
2.10 Kaedah Mengulangkaji Bacaan (<i>Takrir Atau Muraja'ah</i>)	37
2.11 Akhlak dan Adab Semasa Membaca Dan Menghafaz Al-Qur'ân	42
2.12 Rumusan	44
 BAB 3 LATAR BELAKANG UNIVERSITI ISLAM ANTARABANGSA	45
SULTAN ABDUL HALIM MU'ADZAM SHAH (UNISHAMS)	
3.1 Pengenalan	45
3.2 Sejarah Awal Penubuhan	45
3.3 Bidang Pengajian	47
3.4 Objektif Penubuhan Jabatan Al- Qur'ân Wa Al-Qirâ'ât Unishams	48
3.5 Misi Dan Visi Jabatan Al- Qur'ân Wa Al-Qirâ'ât Unishams	49
3.6 Sistem Pengajian Tahfiz Al- Qur'ân Unishams	49
3.7 Syarat Kemasukan Pelajar Tahfiz	49
3.8 Sesi Pengajian Dan Pelajaran Unishams	50
3.8.1 Kelas Tasmi' Al- Qur'ân	51

3.8.2	Sistem Peperiksaan Di Unishams	51
3.9	Rumusan	52
BAB 4 ANALISIS DATA		53
4.1	Pendahuluan	53
4.2	Bahagian A: Latar Belakang Responden Dan Perbincangan Berkenaan..	55
4.3	Bahagian B: Sistem Pembelajaran Al- Qur'ân	59
4.4	Bahagian C: Kaedah Hafazan Al- Qur'ân Dan Permasalahannya	65
4.4.1	Kaedah Hafazan Al- Qur'ân	65
4.4.2	Faktor Permasalahan Dalam Hafazan Al- Qur'ân	70
4.5	Kesimpulan	75
BAB 5 RUMUSAN KAJIAN, CADANGAN DAN PENUTUP		76
5.1	Pengenalan	76
5.2	Rumusan Dapatan Kajian	76
5.3	Implikasi Kajian Dan Cadangan	79
5.4	Penutup	85
RUJUKAN		87
LAMPIRAN		91